

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJ REVIZIJE O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA MINISTARSTVA FINANSIJA, RADA I TRANSFERA ZA 2020. GODINU

Ovaj izveštaj je poverljiv i treba da ga koriste isključivo osobe koje je ovlastio šef revidirane organizacije za potrebe utvrđene u Zakonu o Generalnom Revizoru i Nacionalnoj Kancelariji Revizije. Ni pod kojim uslovima se ne sme dozvoliti njihovo distribuiranje, objavljivanje ili reprodukcija ili obelodanjivanje sadržanih informacija, bez pismenog odobrenja Nacionalne Kancelarije Revizije. Neovlašćeno korišćenje ima pravne posledice.

Priština, juli 2021

SADRŽAJ IZVEŠTAJA

- 1 Mišljenje Revizije
- 2 Nalazi i preporuke
- 3 Pitanja rešena tokom procesa revizije
- 4 Sažeta informacija o planiranju i izvršenju budžeta
- 5 Napredak u sprovođenju preporuka

Dodatak I: Pismo potvrde

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Izveštaja Revizije

Za: Hekuran Murati, Ministar Finansije, Rada i Transfera
Adresa: Trg Nene Tereza, Priština, Priština, Republika Kosovo

1 Mišljenje revizije

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja Ministarstva finansija, rada i transfera za godinu koja se završava 31. decembra 2020. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosova i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Revizija je izvršena kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usaglašenosti sa nadležnim organima¹.

Mišljenje i zaključak daju se samo za Ministarstvo Finansija, Rada i Transfera, ne uključujući Carinu Kosova i Poresku Administraciju Kosova, za koje vršimo odvojene revizije i pripremamo pojedinačne izveštaje, uključujući i mišljenja revizije.

Ne-modifikovano mišljenje u finansijskim izveštajima

Revidirali smo godišnje finansijske izveštaje Ministarstva Finansija, Rada i Transfera (MFRT) koji sadrže izveštaj o primanjima i uplatama u gotovini, izveštaj o izvršenju budžeta i beleške objašnjenja o finansijskim izveštajima, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i drugih izveštaja², za godinu koja se završila 31. decembra 2020.

Prema našem mišljenju, godišnji finansijski izveštaji Ministarstva finansija, rada i transfera predstavljaju istinit i realan prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima javnog sektora, prema računovodstvu zasnovanom na gotovini

Osnova za mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od entiteta revizije. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnove za mišljenje.

Zaključak o usklađenosti

Revidirali smo takođe i usklađenost menadžmenta Ministarstva finansija, rada i transfera sa definisanim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakonodavstva primenljivog na subjekat revizije u kontekstu korišćenja finansijskih resursa.

¹ Usklađenost sa vlastima – usklađenost sa svim relevantnim zakonima, pravilima, propisima, standardima i dobrim praksama u javnom sektoru

² Drugi izveštaji su uslov člana 8 Uredbe 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju.

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja opisanih u sekciji Osnova za zaključak o usklađenosti, transakcije izvršene u procesu izvršenja budžeta Ministarstva finansija, rada i transfera su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa kriterijumima utvrđenih u revizijama koji proizilaze iz zakona koji se primenjuju na subjekat revizije u kontekstu korišćenja finansijskih resursa.

Osnova za zaključak

- A1 Uredba br. 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom zahteva od komisije za popis da uporedi stanje zaliha sa registrima imovine. Komisija je izveštaj pripremila kasno, a pored toga nije uspeła da uporedi ili usagłasi ova dva dokumenta. Vrednost imovine po GFI (uključujući imovinu preko 1,000€, ispod 1,000€ i zalihe) iznosila je 9,371,020,000€).

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Problemi koji utiču na zaključak o usklađenosti

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa ONISA-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od entiteta revizije. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnove za zaključak.

Isticanje pitanja

- 1 U februaru 2020. godine, u okviru Ministarstva finansija, spojeni su dosadašnji programi Ministarstva rada i socijalnog staranja, i imenovani su kao Ministarstvo finansija, rada i transfera. Ovo spajanje se nastavilo do avgusta 2020. godine, kada je došlo do povratka početne situacije iz Ministarstva finansija i transfera u Ministarstvo finansija. Svi troškovi nastali tokom perioda kada su bivši programi MRSZ bili u okviru MF prebačeni su i prijavljeni su u resornom ministarstvu/MRSZ, u skladu sa zahtevima Zakona o budžetu br. 07/L-014.

Mišljenje Revizije nije modifikovano zbog ovog pitanja

Drugo pitanje

- 1 Odlukom Vlade Kosova br. 01/58 od 24.07.2018. odlučeno je da se nadoknadi šteta nastala usled grada u opštinama Kosova. Ovom Odlukom ovlašćen je ministar finansija, rada i transfera (MFRT) da stvori poseban fond za 2019. godinu kako bi nadoknadio moguću štetu u poljoprivrednom sektoru. Međutim, MFRT nije stvorila fond za 2019. godinu kako se zahteva Vladinom odlukom. Fond ja nastao zakonom o budžetskim izdvajanjima za 2020. godinu u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja. Kašnjenje u stvaranju fonda rezultiralo je zahtevima građana da od privatnih izvršitelja traže naknadu štete nastale usled grada. Međutim, osim Vladine odluke, nismo videli konačnu obavezu ni od jedne vladine instance za realizaciju pojedinačnih plaćanja, niti su postavljeni

rokovi za njihovo izvršenje. Shodno tome, MFRT je zatražilo poništavanje odluka izvršitelja, gde je Osnovni sud odbio neke od ovih zahteva i odluke za njihovo izvršenje postale konačne. Isplate za ove slučajeve vršene su iz kategorije roba i usluga, iako pripadaju kategoriji subvencija i transfera. Ukupna vrednost ovih isplata za 2020. godinu bila je 378,624€.

Uprkos uplati, MFRT je nastavio sa postupcima za ukidanje odluka Osnovnog suda u drugom stepenu Apelacionom sudu i dok smo vršili reviziju, 13 od 22 predmeta vraćeno je na ponovno suđenje u prvom stepenu.

Odgovornosti Menadžmenta i upravnih organa/upravljačkih za godišnje finansijske izveštaje

Generalni Sekretar odgovoran je za pripremu i realnu prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru - Finansijsko Izveštavanje zasnovano na Računovodstvu Gotovine. Takođe, Generalni Sekretar odgovoran je za uspostavljanje unutrašnjih kontrola, za koje utvrdi da su neophodne kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izveštaja, bez pogrešnog prikazivanja materijalnih izveštaja izazvanih bilo prevarom ili greškom. To uključuje ispunjavanje zahteva koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti i Uredba br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija

Ministar finansija, rada i transfera odgovoran je za obezbeđivanje nadzora nad postupkom finansijskog izveštavanja Ministarstva finansija, rada i transfera.

Odgovornost Menadžmenta o Usaglašenosti

Menadžment Ministarstva Finansija, Rada i Transfera je takođe odgovoran za korišćenje finansijskih resursa u skladu sa Zakonom o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti i svim ostalim važećim pravilima i propisima,³

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naši ciljevi su da pružimo razumno uverenje da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili greške, i da izdajemo/izradimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi, razumno očekuje da utiču u ekonomskim odlukama korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

---

³ Kolektivno referisanih kao usklađenost sa vlastima

Naš cilj je takođe da izrazimo revizorski zaključak o usklađenosti relevantnih vlasti Ministarstva Finansija, Rada i Transfera sa definisanim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakonodavstva primenljivog u kontekstu korišćenja finansijskih resursa, u vezi sa subjektom revizije.

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i MSVIR, vršimo profesionalnu presudu i održavamo profesionalni skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenimo rizike od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja finansijskih izveštaja, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji odgovaraju na te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da obezbedimo osnovu za naše mišljenje. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola
- Identifikujemo i procenimo rizike neusklađenosti sa vlastima, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji su odgovorni za te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naš zaključak o usklađenosti sa vlastima. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola
- Osiguramo da razumemo unutrašnju kontrolu relevantnu za reviziju, radi izrade revizorskih postupaka koji su prikladni, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efektivnosti interne kontrole Ministarstva Finansija, Rada i Transfera.
- Procenimo prikladnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih otkrivanja izvršene od strane menadžmenta.
- Procenimo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, da bi se osigurali da finansijski izveštaji prikazuju transakcije i osnovne događaje realno i tačno.

Između ostalog, komuniciramo sa menadžmentom i odgovornima za upravljanje, i u vezi sa obimom i vremenom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje identifikujemo tokom revizije.

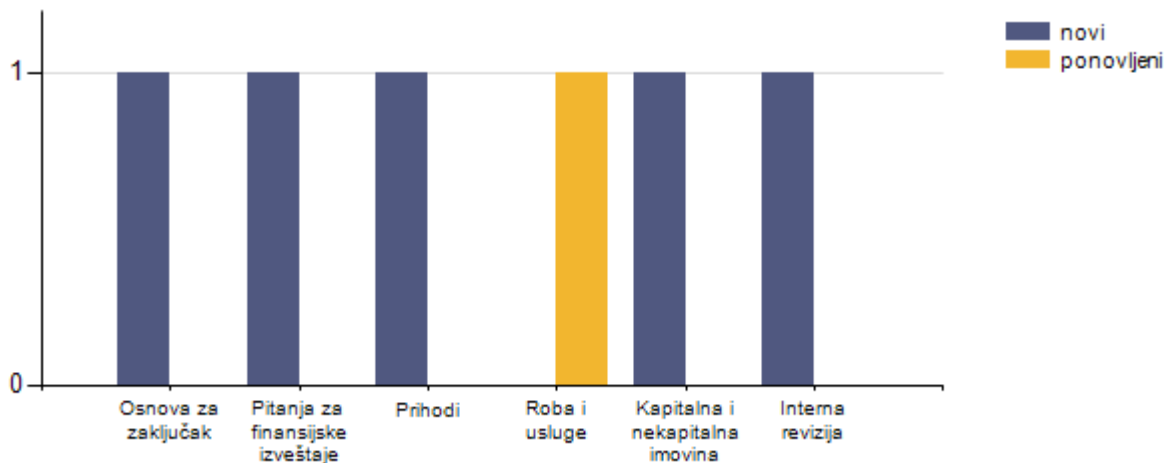
Od pitanja koja su preneti menadžmentu, identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim revizorskim pitanjima. Izveštaj revizije objavljuje se na veb stranici NKR-a, sa izuzetkom informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa

važećim zakonodavstvom.

2 Nalazi i Preporuke

Tokom revizije, primetili smo područja za potencijalna poboljšanja, uključujući unutrašnju kontrolu, koja su predstavljena u nastavku za vaš pregled u obliku nalaza (kao što je prikazano na Grafikonu 1, dole) i preporuka. Ovi nalazi i preporuke imaju veze sa pogrešnu klasifikaciju troškova, neusklađenost registra imovine sa inventarom, nekorišćene e-imovine, neusklađenost prihoda sa trezorom i nisku primenu preporuka date od strane UR. Sprovođenje ovih preporuka poboljšalo bi unutrašnju kontrolu finansijskog izveštavanja i usklađenost sa vlastima u vezi sa upravljanjem fondovima javnog sektora. Mi ćemo pratiti (razmotriti) ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Grafikon 1. Vrsta nalaza po ekonomskim kategorijama⁴

Takođe smo pregledali status preporuka iz prethodne godine i procenili nivo njihove primene. [Za detalje vidi poglavlje 5].

2.1 Pitanja koja utiču na zaključak o usklađenosti

Pitanje A1 - Neusklađivanje izveštaja o popisu sa računovodstvenim evidencijama

Nalaz Prema Uredbi br. 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom, član 19, tačka 4.3, Komisija za popis nefinansijske imovine treba da uporedi stanje zaliha sa stanjem u registrima nefinansijske imovine.

MFRT je formiralo Komisiju za popis imovine 14.10.2020. Međutim, Komisija nije uspela da blagovremeno popuni i pripremi izveštaj o popisu imovine. Ovaj izveštaj je pripremljen 03.03.2021. Dalje, Komisija za popis nije izvršila poređenje/harmonizaciju između stanja registara imovine i stanja proisteklog iz procesa popisa. Ukupna vrednost imovine po GFI, uključujući imovinu preko 1,000€, ispod 1,000€ i zalihe iznosila je 9,371,020,000€.

Prema rečima predsednice komisije, komisija je naišla na poteškoće u obavljanju poslova na vreme zbog situacije izazvane pandemijom Covid-19 (rad sa neophodnim osobljem u kancelariji).

Utica Neusklađivanje računovodstvenih evidencija sa stanjem izlaza zaliha povećava rizik da će imovina biti zloupotrebljena, izgubljena ili prisvojena, a imovina organizacije predstavljena u GFI biti precenjena ili potcenjena.

Preporuka A1 Ministar treba da osigura da su uspostavljene odgovarajuće kontrole koje omogućavaju da procesi upravljanja imovinom budu transparentni i izvršeni u potpunosti u skladu sa pravilom upravljanja imovinom, usklađujući stanje imovine sa stanjem koja je rezultat popisa.

2.2 Nalazi o pitanjima finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.2.1 Pitanja za finansijske izveštaje

Slede pitanja u vezi sa prezentacijom podataka i pripremom u finansijskim izveštajima.

Pitanje A2 - Pogrešna klasifikacija troškova

Nalaz Prema članu 3 Finansijskog pravila 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom, kapitalna imovina podrazumeva svu nefinansijsku imovinu koja ima vek trajanja duži od jedne godine, finansijsku vrednost preko 1,000€, a vlasništvo i kontrola pripadaju organizaciji.

Naplata za „Snabdevanje licencom za održavanje postojeće serverske infrastrukture za period od godinu dana“ u iznosu od 30.762€ (PC računar za potrebe trezora 35 komada u iznosu od 28.140€ i snabdevanje 13 laptopa u iznosu od 8.151€), isplate su izvršene iz neadekvatne kategorije kapitalnih investicija, odnosno iz ekonomskog koda 31610 snabdevanje IT

opremom. Prema vrsti ugovora i izdataka, ovo spada u kategoriju dobara i usluga, nekapitalne imovine.

Gore navedene greške nastale su zbog lošeg planiranja budžeta od strane Trezora i nedovoljne brige budžetskog odeljenja da spreči budžetska izdvajanja u netačnim kodovima troškova.

Utica

Isplate izvršene iz neadekvatne kategorije troškova utiču na potcenjivanje nekih računa i precenjivanje drugih računa, što za posledicu ima netačno prikazivanje stanja na računima.

Preporuka A2

Ministar treba da obezbedi da se preduzmu sve potrebne radnje za planiranje rashoda u odgovarajućim budžetskim alokacijama (ili za preraspodelu sredstava u skladu sa zakonskim zahtevima) i da se plaćanje i evidentiranje troškova vrši striktno u skladu sa odgovarajućim ekonomskim kodovima.

2.2.2 Prihodi

Ministarstvo finansija, rada i transfera, uključujući Carinu Kosova (CK) i Poresku administraciju Kosova (PAK), za 2020. godinu ostvarilo je neto prihode od 1.487.059.242€, dok je samo MFRT ostvarilo 493.043€. Ovi prihodi se odnose na novčane kazne protiv finansijskih institucija i druge novčane kazne, prihode od licenciranja pojedinačnih i besplatnih aktivnosti.

Pitanje A3 - Neusklađivanje mesečnih prihoda u Trezor

Nalaz

Prema Finansijskom pravilu br. 03/2010 o prihodima, članu 13 - tačka 1, nakon svakog zatvaranja mesečnog perioda, BO je dužna da poravna prihode u trezoru.

U okviru MFRT, Jedinica za finansijsko obaveštavanje deluje kao agencija. Prihodima koje generiše JFO (novčane kazne protiv finansijskih institucija) upravlja službenik za prihode potonje, a iste se evidentiraju na računu MFRT. Za prihode ostvarene za 2020. godinu u iznosu od 320.000€, JFO nije izvršila mesečna poravnanja sa Trezorom. Poravnanje je počelo da se odvija od novembra, prema našoj preporuci tokom intervjua vođenih u fazi planiranja.

Prema zvaničnicima, to se dogodilo zbog nedostatka informacija o zahtevima propisa od strane relevantnog zvaničnika.

Utica

Neusklađivanje prihoda na redovnoj mesečnoj osnovi sa knjigovodstvenim evidencijama Trezora onemogućava identifikovanje mogućih neusklađivanja i istovremeno dovodi u pitanje tačnost informacija o

prijavljenim podacima.

Preporuka A3 Ministar treba da osigura da nakon svakog zatvaranja mesečnog perioda odgovorni službenici usklade prihode sa trezorom, koje ostvaruje svako odeljenje u okviru MFRT-a.

2.2.3 Roba i usluga

Konačni budžet za robe i usluge (uključujući komunalne usluge) u 2020. godini iznosio je 7.498.886€, od čega je potrošeno 6.013.562€ ili 80%. Oni su uglavnom povezani sa održavanjem informacione tehnologije, nabavkom druge opreme, kancelarijskim materijalom, gorivom za službene automobile i centralnim grejanjem, obezbeđivanjem drugih zgrada i zakupom zgrada.

Izdanje B1 – Nezaključani avansi u ISUFK iz prethodnih godina

Nalaz Prema AU br. 2004/07 za službeno putovanje, član 8, avansi za službena putovanja moraju se zaključiti, a nepotrošeni iznosi moraju se vratiti na bankovni račun u roku od 15 dana nakon povratka sa službenog putovanja.

Prema GFI i podacima dostavljenim od odgovornih zvaničnika MFRT, nezaključani avansi do kraja 2020. godine iznosili su 11.494€, koji su ostali otvoreni iz prethodnih godina. MFRT je tokom 2019. godine formirao grupu za zaključanje ovih avansa u saradnji sa Trezorom, ali ovaj proces još uvek nije završen. Vredi napomenuti da se do trenutka kada smo bili pod revizijom njihov bilans smanjio i njihova vrednost je iznosila 6.889€.

To se desilo kao nedostatak koordinacije i dinamičnije angažovanje odgovornih službenika za dalje smanjenje ovog iznosa.

Uticaaj Neuspeh zaključanja avansa u sistemu-računovodstvenim evidencijama uticao je da avansni računi nastave da budu aktivni i prenose se iz godine u godinu.

Preporuka B1 Ministar treba da nastavi dalju saradnju sa Trezorom, kako bi se ovi u potpunosti eliminisali ovih otvorenih avansa, kao i da bi se osiguralo da se ubuduće ne ponavljaju iste situacije.

2.2.4 Kapitalna i nekapitalna imovina

Vrednost predstavljena u GFI kapitalne imovine iznosi 8,233,327€, nekapitalnih imovina 852,544€, kao i zaliha 285,149€.

Izdanje A4 – Nekorišćenje sistema E-imovina

Nalaz Uredba br. 02/2013 o upravljanju nefinansijskom imovinom, član 6- tačka 3, kaže da kapitalna imovina mora biti registrovana u ISUFK, dok nekapitalna imovina i zalihe moraju biti registrovani u sistemu e-imovine.

Centralna agencija za nabavke nije upravljala nefinansijskom imovinom u iznosu od 7.350€ i zalihamu u iznosu od 6.406€ putem sistema E-imovina. Takođe nije bilo drugog registra niti dokaza za evidentiranje i upravljanje imovinom. Podaci ili informacije u vezi sa nekapitalnom imovinom u iznosu od 1.000€ i zalihamu obezbedila je komisija za popis nakon prebrojavanja i identifikovanja imovine na kraju godine.

Prema rečima službenika za upravljanje imovinom, uprkos stalnim zahtevima upućenim kompaniji odgovornoj za rad i održavanje sistema, kompanija je pokazala nemar, jer nije uspela da upravlja sistemom e-imovine.

Utica Neupravljanje nekapitalnom imovinom ispod 1.000 putem sistema e-imovine, kao i nepostojanje posebnog registra ove imovine, ometaju efikasno upravljanje, dovode u pitanje tačnost informacija i rizikuju njihov gubitak.

Preporuka A4 Ministar treba da nastavi da podnosi zahteve kompaniji koja je odgovorna za sistem e-imovine i istovremeno pažljivo nadgleda funkcionisanje ovog sistema, kako bi se osiguralo da se nekapitalna imovina i zalihe registruju i upravljaju kroz ovaj sistem.

2.2.5 Funkcija interne revizije

Jedinica za unutrašnju reviziju (JUR) je organizovana u dva odeljenja, onom za revizije u MFRT i odeljenju za revizije izvan MFRT, u entitetima koji nisu uspostavili Jedinicu za unutrašnju reviziju. Za efikasnu reviziju potreban je sveobuhvatan program rada koji odražava finansijske i druge rizike subjekta revizije i pruža adekvatnu sigurnost o efikasnosti interne kontrole. Uticaj proizvoda interne revizije treba proceniti po značaju koji rukovodstvo pridaje adresiranju preporuka. JUR je izradilo Strateški plan 2020-2022 i Godišnji plan rada koji su obuhvatali jedinice i područja koja predstavljaju najveću osetljivost, a za koje je planirano da budu revidirani. Za 2020. godinu planirano je 19 revizija, od kojih je 15 obavljeno, dok je ostatak u toku, zbog situacije stvorene pandemijom Covid-19. U okviru MFRT uspostavljen je Odbor za reviziju, gde se održavaju redovni tromesečni sastanci i vode zapisnici sa tih sastanaka. Na ovim sastancima se detaljno razgovara o stanju preporuka i koracima koje treba preduzeti za njihovu primenu.

Pitanje A5 - Niska primena preporuka JUR i nedostatak akcionih planova za date preporuke

Nalaz

Prema Zakonu 06/L-021 o unutrašnjoj kontroli, članu 5. tačka 2,5 i članu 23. tačka 1,3, Šef javnog sektora mora da obezbedi sprovođenje preporuka datih od strane Interne revizije, kao i da preduzme potrebne radnje za poboljšanje sistema u skladu sa ovim preporukama. U međuvremenu, prema Priručniku za unutrašnju reviziju, deo II, pre finalizacije Nacrta izveštaja o reviziji, Šef javnog sektora će podneti Akcioni plan za sprovođenje preporuka, pružajući informacije o planu za njihovu primenu kao i osobama odgovornim za to.

U okviru MF postoje dva odeljenja JUR, Trezor i Odeljenje centralne uprave. Obradili smo revizorske izveštaje i preporuke oba odeljenja. JUR je završila 15 revizija sa ukupno 36 datih preporuka. Od ovih preporuka, do kraja godine sprovedena je samo jedna, dok je 35 u procesu. Dalje, za ove revizije pripremljeni su akcioni planovi za samo tri izveštaja, dok za ostatak UR nije mogla da obezbedi od odeljenja ili javnih tela odgovornih za njih.

Prema zvaničnicima MF, to se dogodilo zbog nedostatka osoblja zbog pandemije COVID-19.

Uticaj

Loše adresiranje preporuka JUR-a od strane menadžmenta može uticati na nefunkcionisanje unutrašnjih kontrola. Takođe, nedostatak akcionih planova može uticati na nepotpuno sprovođenje preporuka i ne omogućava praćenje njihovog napretka.

Preporuka A5

Ministar treba da preduzme mere kako bi obezbedio akcione planove iz svih administrativnih jedinica kojima su preporuke upućene, kao i da obezbedi maksimalnu posvećenost poboljšanju u oblastima u kojima su identifikovane slabosti i poveća nivo implementacije preporuka.

3 Pitanja rešena tokom procesa revizije

Tokom pregleda godišnjih finansijskih izveštaja, identifikovali smo neka netačna obelodanjivanja u glavnim tabelama. U skladu sa datim preporukama, glavni administrativni službenik je u saradnji sa glavnim finansijskim službenikom ispravio GFI i beleške su predstavljene u skladu sa odgovarajućom uredbom.

Pitanje 1

Netačan prikaz nekih informacija u GFI

Nalaz

U vezi sa godišnjim finansijskim izveštajem MF za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine, identifikovali smo sledeće neusaglašenosti:

Član 14 - Izveštaj o izvršenju budžeta (napomena 9, neporeski prihodi), u koloni realizacije predstavljena je vrednost od 2.291.000€, dok je tačan iznos izvršenja 2.785.000€ (uključujući iznos od 494.000€ za prihode od novčanih kazni i licencimi).

Član 14 - Izveštaj o izvršenju budžeta (napomena 12, ostali poreski prihodi), u koloni realizacije predstavljena je vrednost od 494.000€, dok ovi prihodi nisu poreske prirode, već su prihodi od novčanih kazni i licenci koji se ostvaruju u okviru MF. Prema tome, u ovoj napomeni vrednost mora biti nula.

Objašnjenja/Napomena 8 - ukupni prihodi su predstavljeni u iznosu od 1,515,616€, a trebalo bi da budu 1,517,274€. Ova vrednost je tačno predstavljena u Izveštaju o izvršenju budžeta, ali se ne podudara sa vrednošću u objašnjenjima.

Potrebna radnja

Odgovorni za izradu GFI da izvrše neophodne korekcije tako da vrednosti budu u skladu sa zahtevima uredbe 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju od strane budžetskih organizacija.

Rezultat

Glavni administrativni službenik u saradnji sa glavnim finansijskim direktorom ispravio je GFI u skladu sa datim preporukama, a napomene su predstavljene u skladu sa odgovarajućom uredbom.

4 Sažeta informacija o planiranju i izvršenju budžeta

“Uzeli smo u obzir izvore budžetskih sredstava, potrošnju sredstava i prihode prikupljene od ekonomskih kategorija. Ove beleške takođe uključuju troškove nastale od strane KC i PAK. Iako pitanja koja se odnose na ovu oblast (za KC i PAK) nisu bila deo ove revizije. Oni su obrađeni u odvojenim revizorskim izveštajima. Ovo je istaknuto u sledećim tabelama:

Tabela 1. Troškovi prema izvorima budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ⁵	2020 Troškovi	2019 Troškovi	2018 Troškovi
Izvori fondova	543,731,540	160,180,040	53,001,601	31,299,912	27,351,666
Grant Vlade – Budžet	537,731,540	33,255,228	30,498,463	29,222,562	26,958,879
Finansiranje putem zaduživanja	4,000,000	4,000,000	100,000	0	0
Finansiranje putem zaduživanja – klauzula investicije	0	38,300,000	21,410,000	0	0
Prihodi od PAK-a	2,000,000	84,243,902	703,451	1,682,082	0
Spoljne donacije	0	380,910	289,687	395,268	392,787

Konačni budžet je niži od početnog za 383,551,500€. Ovo smanjenje rezultat je spajanja programa Ministarstva rada i socijalne zaštite, u okviru MFRT (bivšeg MF), kao i programa ekonomskog oporavka za upravljanje pandemijom Covid-19. Nakon povratka programa MRSZ u mandat Ministarstva rada i socijalne zaštite (kao što je to bilo prethodnih godina) i nakon raspodele sredstava za oporavak odgovarajućoj BO, to je uticalo da početni budžet sa konačnim ima ovo značajno smanjenje.

U 2020. MFRT je potrošilo 33% konačnog budžeta ili 53,001,311€, što je smanjenje od 35% u odnosu na 2019. Izvršenje budžeta ostaje na nezadovoljavajućem nivou, a objašnjenja za trenutnu poziciju detaljno su navedena u nastavku.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2020 Troškovi	2019 Troškovi	2018 Troškovi
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama	543,731,540	159,910,207	52,773,180	31,039,918	27,076,957
Plate i Dnevnice	18,127,497	16,508,996	16,426,910	16,511,716	16,165,796
Roba i Usluge	27,787,102	7,194,388	5,757,834	6,331,096	5,466,262
Komunalije	738,642	34,665	27,597	27,200	31,862
Subvencije i Transferi	467,611,647	28,325,459	23,899,952	2,055,509	2,722,291
Kapitalne Investicije	29,466,652	107,846,699	6,660,888	6,114,398	2,690,747

Objašnjenja za promene u budžetskim kategorijama data su u nastavku:

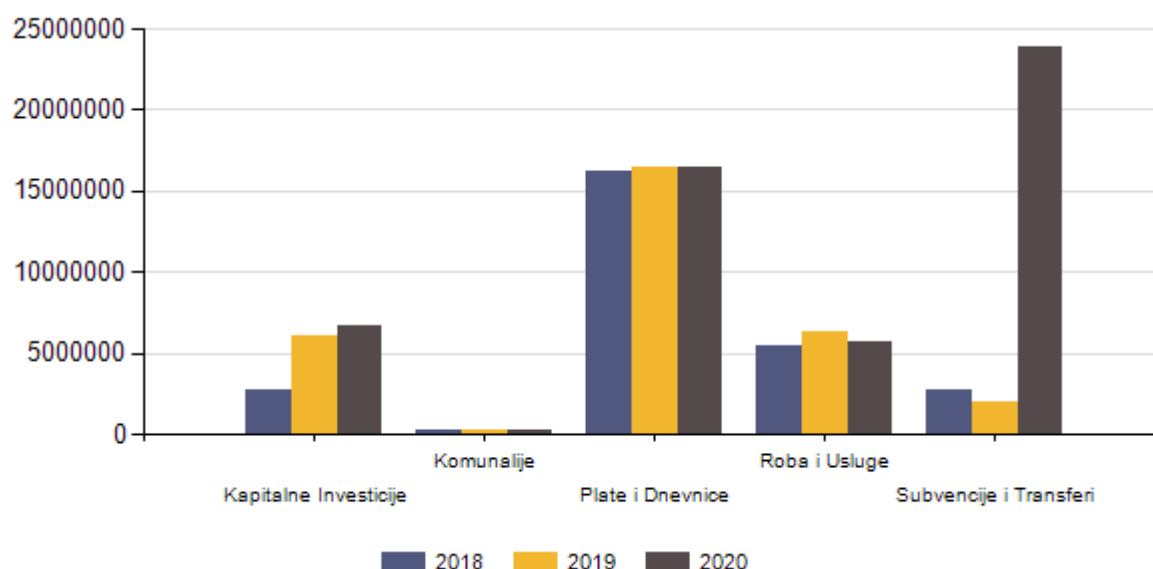
- Realizacija konačnog budžeta u kategoriji Plate i dnevnice iznosi 99,5%. Konačni budžet je bio niži za 1.618.500 u poređenju sa početnim, kao rezultat rebalansa budžeta i Vladinih odluka o budžetskim uštedama;
- Konačni budžet za kategoriju roba i usluga (uključujući komunalne usluge) smanjen je za 21,026,859€, dok je njegova realizacija bila 80%. Ovo smanjenje budžeta dogodilo se kao razlog

za napuštanje bivših programa MRSZ iz MFRT (bivše MF), kao i zbog smanjenja uobičajenih aktivnosti i troškova kao rezultat pandemijske situacije. Isti razlog pandemije je i za takvo ostvarenje u ovoj kategoriji;

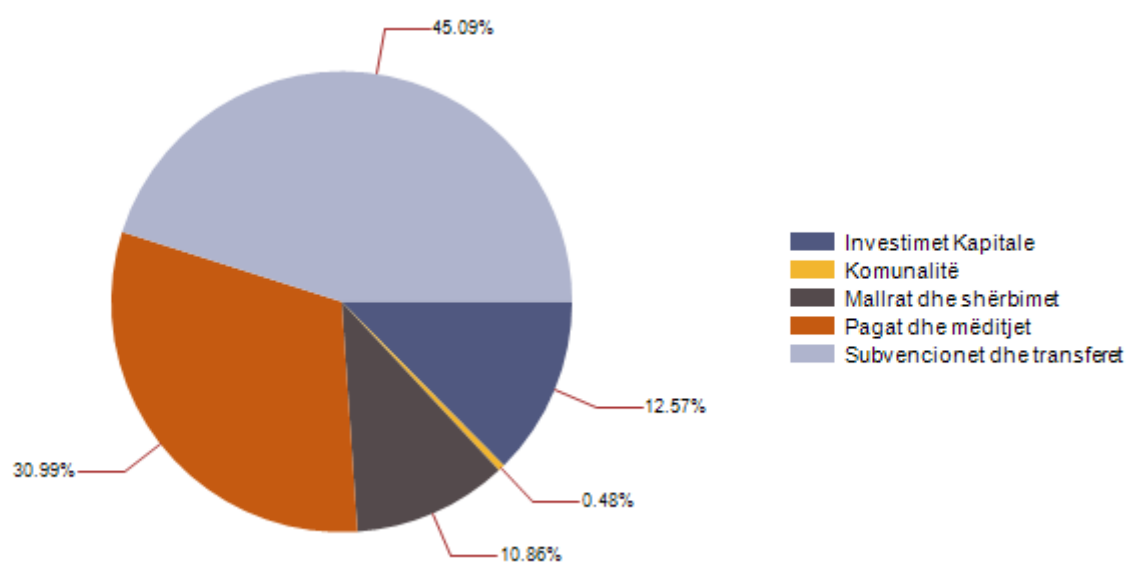
- Budžet revidiran Zakonom o budžetu za kategoriju kapitalnih investicija bio je veći od početnog za 122.079.260€, zbog planiranja programa ekonomskog oporavka. Međutim, ako uporedimo konačni budžet, vidimo smanjenje iz budžeta revizijom od 43,699,213€, usled neusvajanja Zakona o ekonomskom oporavku u Skupštini Kosova i 4,000,000€ za Poverenički fond za severne nepredviđene slučajeve, gde konačni budžet nije uključen. U ovoj kategoriji primećujemo nisko izvršenje budžeta, sa samo 6,18%, iz istog razloga što nije usvojen Zakon o oporavku u Skupštini Kosova; i
- Ako analiziramo početni budžet sa revidiranim budžetom za kategoriju subvencija i transfera, imamo smanjenje od 262,529,457€, iz istog razloga sa povratkom programa MRSZ iz MFRT-a gde je većina planirana za ove programe. Dok je konačni budžet sa revidiranim budžetom smanjen za 176.756.731€, zbog nerealizacije dela troškova za ekonomski oporavak koji se realizuju kroz vladine odluke. Izvršenje budžeta za ovu kategoriju je 84%.

Budžet MFRT-a za Covid-19 iznosio je 103.780.717€, od čega je 99.433.335€ bilo za kategoriju kapitalnih investicija, a 4.347.382€ za kategoriju subvencija i transfera. Od toga je utrošeno ukupno 21.513.499€ ili 21% konačnog budžeta. Od njih, 3.499€ je iz kategorije roba i usluga koje su se odnosile na higijenske i medicinske potrepštine, kao i 21.510.000€ koje su dodeljene Kosovskom fondu za kreditne garancije.

Grafikon 2. Rashodi po ekonomskim kategorijama tokom godina 2018-2020

Grafikon 3. Rashodi po ekonomskim kategorijama za 2020. godinu

Ministarstvo finansija, rada i transfera, uključujući Carinu i PAK, za 2020. godinu ostvarilo je neto prihode od 1.487.059.242€, dok je samo MFRT ostvarilo 493.043€. Ovi prihodi se odnose na novčane kazne protiv finansijskih institucija i druge novčane kazne, prihode od licenciranja pojedinačnih i besplatnih aktivnosti. Pitanja koja se odnose na prihode prikupljene od strane CK i PAK-a nisu bila deo ove revizije. One se obrađene u odvojenim revizorskim izveštajima.

Tabela 3. Prihodi (u €)

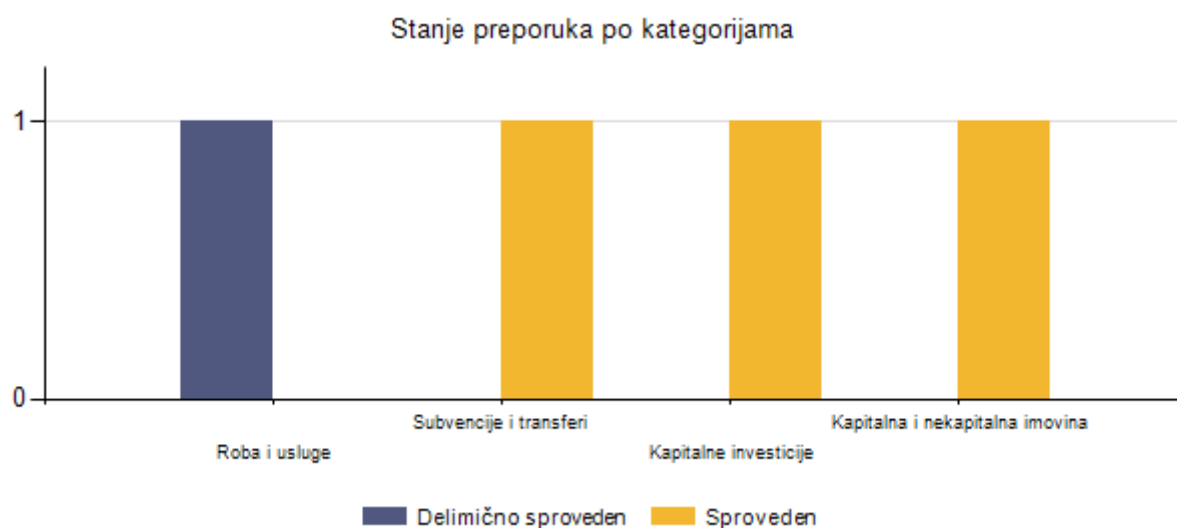
Agencije / Departmani	Bruto prihodi	Vračanja	Neto prihodi 2020	Prihodi 2019	Prihodi 2018
Ukupno:	1,520,058,139.23	-32,999,425.04	1,487,058,714.19	1,638,550,252.12	385,270,768.36
Poreska administracija Kosova	467,039,832.84	-31,344,053.96	435,695,778.88	460,562,065.58	424,739,809.24
Carina Kosova	1,052,525,263.04	-1,655,371.08	1,050,869,891.96	1,177,799,214.02	-39,613,730.61
Centralna Agencija za Nabavke	1,200.00	0.00	1,200.00	0.00	0.00
Centralna uprava - MF	94,253.35	0.00	94,253.35	78,395.82	89,689.73
Administracija - Trezor Kosova	67,590.00	0.00	67,590.00	63,000.00	55,000.00
Finansijska Obaveštajna Jedinica	330,000.00	0.00	330,000.00	47,576.70	0.00

5 Napredak u primeni preporuka

Izveštaj o reviziji GFI za 2020. godine MFRT-a rezultirao je sa četiri ključne preporuke. MFRT je pripremio Akcioni plan u kojem je naznačeno kako će sprovesti date preporuke.

Do kraja naše revizije za 2020. godinu primenjena je jedna preporuka; jedna je u toku, a dve nisu sprovedene (zatvorena, neispunjena). Za potpuniji opis preporuka i kako su adresirane, pogledajte Tabelu 3 (ili Tabelu preporuka).

Grafikon 4. Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine i 2020. godine

Br	Oblast revizije	Preporuke za 2019. godine	Preduzete akcije	Status
1.	Roba i usluge	Ministar treba da obezbedi preduzimanje mera za razjašnjavanje problema sa avansima u kratkom vremenskom periodu i da se zatvore svi računi iz prethodnih godina.	Iako je uprava preduzela korake da reši ovo pitanje, to i dalje ostaje kao neizvršena stvar. Formirana je komisija za koju je uspela da smanji ove predujmove, ali nije bilo moguće opravdati sva sredstva, pa se stoga predstavljaju otvoreni avansi.	Delimično sproveden
2.	Subvencije i transferi	Ministar treba da obezbedi da u saradnji sa odgovarajućim BO, identifikuju i procene zahteve za projekte usmerene na MF i KP, a na osnovu procene izvršene za ove projekte, oni treba da budu planirani u redovnom budžetu relevantnih budžetskih organizacija. Takođe, osigurajte da sredstva iz rezervi treba da se dodeljuju samo za nepredviđene (hitne) slučajeve, u skladu sa procedurama koje zahteva ZUJFO.	Tokom revizije ovogodišnjih uzoraka nismo sreli takve slučajeve. Međutim, za isplate iz predmetne preporuke, ovo pitanje ostaje zatvoreno.	Nije više primenjeno
3.	Kapitalne investicije	Ministar mora osigurati da tokom procesa nabavke, relevantni Odeljenje i druga lica uključena u proces (komisija za ocenjivanje) u potpunosti ispunjavaju kriterijume navedene u obaveštenju o ugovoru.	Tokom revizije ovogodišnjih uzoraka nismo sreli takve slučajeve. Međutim, za postupak nabavke iz predmetne preporuke ovo pitanje ostaje zatvoreno.	Nije više primenjeno
4.	Imovina	Ministar u saradnji sa rukovodstvom FIU-a treba da razmotri postojeće kontrole u upravljanju imovinom. Potrebno je ojačati kontrolu u ovoj oblasti kako bi se imovina pravilno evidentirala i zaštitila od gubitka i zloupotrebe.	Tokom revizije proverili smo i potvrdili da je predmetna imovina evidentirana u registru imovine.	Sproveden

Br.	Oblast revizije	Preporuke iz 2020. godine
1.	Godišnji Finansijski Izveštaji	Ministar treba da obezbedi da se preduzmu sve potrebne radnje za planiranje rashoda u odgovarajućim budžetskim alokacijama (ili za preraspodelu sredstava u skladu sa zakonskim zahtevima) i da se plaćanje i evidentiranje troškova vrši striktno u skladu sa odgovarajućim ekonomskim kodovima.
2.	Prihodi	Ministar treba da osigura da nakon svakog zatvaranja mesečnog perioda odgovorni službenici usklade prihode sa trezorom, koje ostvaruje svako odeljenje u okviru MFRT.
3.	Roba i usluge bez komunalnih usluga	Ministar treba da nastavi dalju saradnju sa Trezorom, kako bi se ovi u potpunosti eliminisali ovih otvorenih avansa, kao i da bi se osiguralo da se ubuduće ne ponavljaju iste situacije.

4.	Imovina	Ministar treba da osigura da su uspostavljene odgovarajuće kontrole koje omogućavaju da procesi upravljanja imovinom budu transparentni i izvršeni u potpunosti u skladu sa pravilom upravljanja imovinom, usklađujući stanje imovine sa stanjem koja je rezultat popisa.
5.	Imovina	Ministar treba da nastavi da podnosi zahteve kompaniji koja je odgovorna za sistem e-imovine i istovremeno pažljivo nadgleda funkcionisanje ovog sistema, kako bi se osiguralo da se nekapitalna imovina i zalihe registruju i upravljaju kroz ovaj sistem.
6.	Unutrašnja Revizije	Ministar treba da preduzme mere kako bi obezbedio akcione planove iz svih administrativnih jedinica kojima su preporuke upućene, kao i da obezbedi maksimalnu posvećenost poboljšanju u oblastima u kojima su identifikovane slabosti

Besnik Osmani, Generalni Revizor

Naser Arllati, Pomoćnik Generalnog Revizora

Fatlinda Ramosaj, Vođa revizije

Edona Abazi, Vođa tima

Blerim Kabashi, Član tima

Dodatak I: Pismo potvrde

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA	
Qeveria e Kosovës / Vlada Kosova / Government of Kosovo	
Ministria e Financave / Ministarstvo za Finansije / Ministry of Finance	
Aktivo - Arkivo - Archive	
Urgj. Nr. 01/401	Urgj. Nr. 1165/2021
Urgj. Datë: 27.07.2021	Urgj. Datë: 27.07.2021
PRISTINE/A	

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve - Ministarstvo Finansija, Rada i Transfera - Ministry of Finance, Labour and Transfers

Kabinehi i Ministrimit - Kabinet Ministra - Minister's Cabinet

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me gjetjet e Auditorit të Përgjithshëm për vitin 2020 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën e Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrimesë, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Ministrit të Financave, Punës dhe Transfereve, për vitin 2020 (ne tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me gjetjet dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit;
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për zbatimin e tyre.

Z. Hekuran Murati

Ministër i Financave, Punës dhe Transfereve

Data: 27.07.2021, Prishtinë

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Izveštaja Revizije

Izveštaj revizora o finansijskim izveštajima⁴ treba da sadrži jasnu izjavu mišljenja koja se odnosi na finansijske izveštaje, na osnovu zaključaka izvedenih iz dokaza dobijenih tokom revizije. Kada se revizija vrši i radi procene usaglašenosti sa drugim zakonima i propisima, revizori imaju dodatnu odgovornost da izveštavaju o usklađenosti sa vlastima⁵. Ovo mišljenje treba odvojiti od mišljenja da li su finansijski izveštaji istiniti i realni, tj. mišljenje se može modifikovati u vezi sa pitanjem(-ima) usklađenosti, ali još uvek nisu modifikovana u odnosu na pouzdanost finansijskih izveštaja (ili obrnuto).

U cilju utvrđenja da li je mišljenje o finansijskim izveštajima modifikovano ili nije modifikovano, revizor treba da obezbedi da rezultati revizije uključuju otkriveni ne materijalni ili otvorene druge nepravilne izjave proširene ili jedan (ili više) moguće pretpostavljenom u slučaju ograničenja delokruga.

Pogrešno prikazivanje je razlika između prijavljenog iznosa, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja artikla finansijskog izveštaja i količine, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja koja zahteva da artikal bude u skladu sa primenljivim okvirom finansijskog izveštavanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati iz greške ili prevare.

- (odlomak od MSVIR 200)

Forma mišljenja

- **Ne-modifikovano mišljenje**

Formuliše se kada nisu pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti ili su pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti, jedna ili objedinjena, što nije jednaka sa ili ne premašuje nivo materijalnosti finansijskih izveštaja u celini ili pogrešnih prikazivanja i/ili odstupanja otkrivena u određenoj klasi transakcija nije jednaka ili premašuje nivo najnižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija. Takođe se formuliše ako nema ograničenja obima ili kada ograničenje obima ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja i / ili ne usklađivanja.

Ograničenje obima nastaje kada revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno revizijskih dokaza da bi zaključio da finansijski izveštaji u celini su slobodni od materijalnog pogrešnog prikazivanja.

Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su

⁴ Finansijski izveštaji javnog sektora takođe uključuju izjave o izvršenju budžeta

⁵ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.

finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom..

Promene mišljenja u revizorskom izveštaju

Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja i/ili ne usklađenost, revizor treba da modifikuje mišljenje u izveštaju revizije. Modifikovana mišljenja mogu biti:

- Modifikovane (kvalifikovane)
- Protivne, ili
- Odbijene

Kvalifikovano mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili odstupanja, pojedinačni ili agregat koji je jednak ili premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada su pogrešna prikazivanja i / ili neslaganja otkrivena unutar date klase transakcija jednaka ili prevaziđe nivo niže značajnosti utvrđenog za tu klasu transakcija. Takođe je formulisan ako ne postoji ograničenje obima koje ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja.

Protivno mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili neusklađenosti, pojedinačna ili agregat, što premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada se pogrešno prikazivanje i / ili neusaglašenosti otkrivena u okviru određene klase transakcija daleko premašuju nivo nižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija.

“Rasprostranjena” je termin koji se koristi u kontekstu grešaka i / ili neusklađenosti da bi se opisali efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijske izveštaje ili potencijalni efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijskim izveštajima, ako postoje takvi, koji nisu otkriveni zbog nemogućnosti pribavljanja dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza. Rasprostranjeni efekti u finansijskim izveštajima su oni koji su, po revizorovoj proceni:

- a) Ne ograniče se samo na elemente, račune ili određene stavke finansijskih izveštaja

- b) Ako se tako ograniče, predstavljati ili može predstavljati značajan deo finansijskih izveštaja; ili
- c) U vezi sa obelodanjivanjima, su od suštinskog značaja za razumevanje finansijskih izveštaja.

Odricanje od mišljenja

Formuliše se kada ograničenje obima, tj. nemogućnosti da obezbede dovoljne odgovarajuće revizorske dokaze, je materijalne ili raširene prirode.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku u cilju shvatanja revizije, odgovornosti revizora ili revizorski izveštaj, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Završne Beleške

- ¹ Usklađenost sa vlastima – usklađenost sa svim relevantnim zakonima, pravilima, propisima, standardima i dobrim praksama u javnom sektoru
- ² Drugi izveštaji su uslov člana 8 Uredbe 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju.
- ³ Kolektivno referisanih kao usklađenost sa vlastima
- ⁴ Pitanje A i preporuka A - podrazumevaju nova pitanja i preporuke;
Pitanje B i preporuka B - podrazumevaju ponovljena pitanja i preporuke;
Pitanje C i preporuka C - podrazumevaju delimično ponovljena pitanja i preporuke.
- ⁵ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija
- ⁶ Finansijski izveštaji javnog sektora takođe uključuju izjave o izvršenju budžeta
- ⁷ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.